

**STIFTELSEN
SVENSKA
AMNESTY-
FONDENS**

**VERKSAMHETSBERÄTTELSE
2017 OCH STADGAR**

ÅRSMÖTESHANDLINGAR

GÖTEBORG 2018

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

STIFTELSEN SVENSKA AMNESTYFONDENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2017

ARVET LEVER VIDARE

51 år senare lever arvet från Tage Danielssons och Hans Alfredsons revy "Åh vilken härlig fred!" vidare i Amnestyfonden. Genom vårt människorättsbistånd förbättrar vi situationen för individer vars mänskliga rättigheter kränkts och utgör ett viktigt komplement till Amnestys övriga arbete.

Skådespelaren, regissören, komikern, filmskaparen och MR-aktivisten Hans Alfredson avled i höstas. Tillsammans med Tage Danielsson grundade de Amnestyfonden 1966 med intäkterna från revyn. Amnestyfonden är sedan dess en stiftelse inom svenska Amnesty som ägnar sig helt åt MR-bistånd inom ramarna för Amnesty Internationals åtagande. Det gör svenska Amnesty unikt inom den internationella Amnestyrörelsen, men också i kraft av sin storlek: mer än hälften av allt MR-bistånd som den internationella rörelsen stödjer bekostas med svenska medel.

Amnestys MR-bistånd - Human Rights Relief - är en integrerad del av Amnestys arbete mot kränkningar av de mänskliga rättigheterna och är en av Amnesty Internationals metoder för att stärka människorättsarbetet globalt och för att uppnå de globala strategiska målen. I den här årsrapporten visar vi hur Amnestyfonden har bidragit på olika sätt.

Amnestyfondens uppdrag och mål utgår från stadgarna och internationella styrdokument för Amnestys MR-bistånd. Det sammanfattas i den av styrelsen antagna policyn¹ för Amnestyfonden såhär:

Amnestyfonden ger inom ramen för Amnesty International stöd till bistånd för mänskliga rättigheter genom personer eller organisationer för att försvara och stärka dessa och med syfte att bidra till ett starkare globalt arbete för mänskliga rättigheter.

Det betyder att Amnestyfonden ger stöd dels till individer vars medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala eller kulturella rättigheter kränkts, dels till arbete som ska förhindra att övergrepp äger rum, alltså det arbete som bedrivs av enskilda människorättsförsvarare och lokala människorättsorganisationer världen över. I Sverige kan också asylsökande söka pengar från Amnestyfonden för tortyrskadeutredningar och rättshjälp.

MR-biståndet handlar ofta om punktstöd, som att betala en advokat när en människorättsförsvarare ställs inför rätta på fabricerade anklagelser eller utsätts för

---

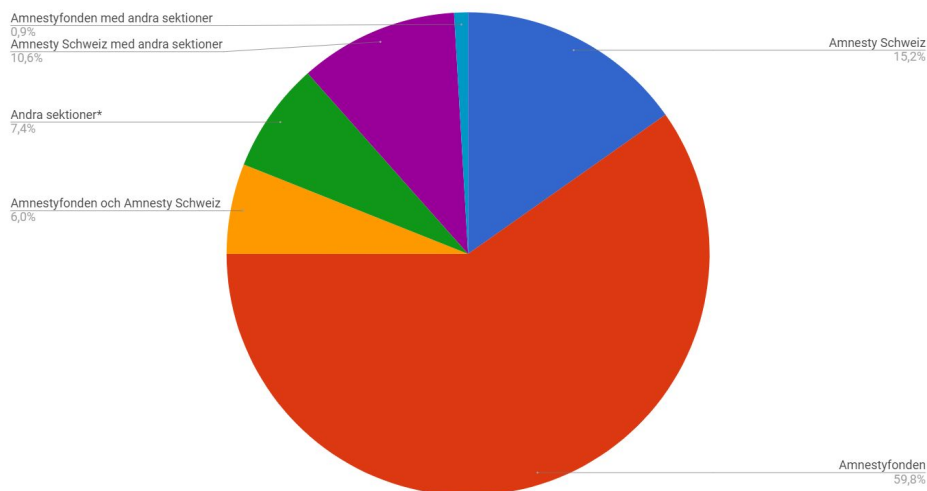
¹ Antagen av Fondstyrelsen den 21 oktober 2017.

andra former av rättsliga trakasserier, för att täcka resekostnader och basbehov under en begränsad period om de tvingas fly eller rehabilitering efter tortyrskador. Det rör sig alltid om fall som Amnesty arbetat med även på annat sätt, genom blixaktioner, påverkans- eller utredningsarbete, exempelvis till individer som förekommit i Amnestys rapporter. Summan av alla dessa metoder kan tillsammans bidra till förändring, men effekterna kanske märks först efter en längre tids arbete. På kort sikt kan dock MR-biståndet bidra till att lindra de mest omedelbara konsekvenserna av MR-kränkningar och på sätt göra det möjligt för MR-försvare att fortsätta sitt livsviktiga arbete.

På Amnestyfonden jobbar två personer. Personalen ingår i det internationella *Human rights relief team* (HRR-team) men är anställda av den svenska sektionen. Utöver Amnestyfondens personal ingår i teamet två kolleger från Amnestys internationella sekretariat, en handläggare från Amnesty Schweiz och för närvarande en handläggare på regionkontoret Nairobi som kan komma att förflyttas till Colombo. Samtliga frågor gällande det globala MR-biståndet behandlas inom teamet. Här kan vi också hjälpa andra Amnestysektioner som bidrar till det globala MR-biståndet i vissa fall.

Amnestyfonden och Amnesty Schweiz, som alltså är de enda medlemmarna från sektioner i teamet, har delat upp arbetet mellan olika regioner och länder. Det förklarar varför vissa regioner knappt syns i Amnestyfondens statistik. Idag omfattar Amnestyfondens MR-bistånd länder i engelsktalande Afrika, och MENA-regionen, Asien, Centralasien och några länder i Europa, Centralamerika och Oceanien och utgör mer än hälften av det globala MR-biståndet.

Fördelningen av bidrag till det globala MR-biståndet

* Andra Amnestysektioner som enskilt eller tillsammans med Amnestyfonden och/eller Amnesty Schweiz delat ut MR-bistånd under året är: Amnesty Australien, Amnesty Belgien VL, Amnesty Frankrike, Amnesty Nederländerna, Amnesty Spanien, Amnesty Storbritannien och Amnesty Tyskland.

Genom exemplen som följer vill vi försöka ge en mer heltäckande bild av hur MR-biståndet på olika sätt bidragit till de globala målen 2016-2019. En del exempel handlar om stöd som vi beviljat föregående år. Det beror på att resultaten inte alltid blir kända samma år som det beviljas. Eftersom stödet ofta går till hotade individer är de ärenden som Amnestyfonden arbetar med av känslig natur. Av hänsyn till mottagarna hanteras informationen därför med försiktighet. Det återspeglas i den här verksamhetsberättelsen som i flera fall utelämnar information som skulle kunna röja mottagarens identitet. Den alltmer kritiska situationen för människorättsförsvarare gör att vi inte heller alltid kan redovisa per land var vi går in med stöd.

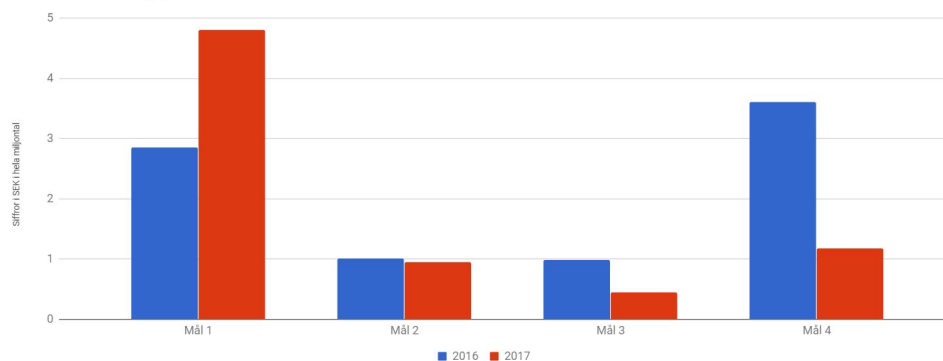
BRAVE

Under året lanserades den globala kampanjen BRAVE för att uppmärksamma situationen för människorättsförsvarare. Det arbete de bedriver är helt nödvändigt för att alla våra rättigheter ska respekteras och skyddas. Men istället för att ge dem skydd och skapa en miljö där de kan verka i trygghet, dödas, förtalas och hotas människorättsförsvarare, vi ser hur attackerna har ökat och hur de mänskliga rättigheternas allmängiltighet ifrågasätts och inskränks i många delar av världen.

BRAVE syftar därför till att förändra situationen för människorättsförsvarare och bidra till att deras egenmakt stärks och att de ska kunna verka utan risker, i en säker miljö. BRAVE ska också inspirera andra människor att agera mot orättvisor.

Kampanjen, i vilken Amnestyfonden deltagit, har på många sätt präglat vårt arbete under året och 65 procent av MR-biståndet 2017, närmare 5 MSEK, har gått till människorättsförfvarare runtom i världen som utsatts på olika sätt. Det är en ökning med nästan 2 MSEK i förhållande till 2016.

Stödets fördelning per mål 2016 och 2017

- *Mål 1 innebär att alla känner till och kan utkräva sina rättigheter samt stöd till människorättsförfvarare inom ramen för BRAVE (4,9 MSEK)*
- *Mål 2 innefattar arbete för att mänskliga rättigheter och rättvisa åtnjuts utan diskriminering samt arbete för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (0,9 MSEK)*
- *Mål 3 innefattar arbetet för flyktingars och migranters rättigheter och en värld där människor är skyddade under konflikter och förföljelse (0,4 MSEK)*
- *Mål 4 innefattar ansvarsutkrävande för människorättskränkningar, ekonomiska aktörer och mänskliga rättigheter samt arbete för att avskaffa dödsstraffet (1,2 MSEK)*

Fördelningen avspeglar genomförda utbetalningar. Beviljade ansökningar där utbetalningen av olika skäl görs senare inte syns därför i diagrammet. Exempelvis motsvarar ansökningar inom ramen för mål 3 en fjärdedel av alla beviljade ansökningar men bara cirka 13 procent av årets utbetalningar. Att det är sådana skillnader i fördelning mellan de fyra målen förklaras också av att MR-biståndet i stor utsträckning är reaktivt. Det betyder att vad som ytterst avgör om vi kan gå in med stöd är den aktuella situationen och riktlinjerna för MR-biståndet snarare än vilket mål det rör sig om.

ALLA KÄNNER TILL OCH KAN UTKRÄVA SINA RÄTTIGHETER

MR-biståndet till människorättsförsvarare utgör alltså över hälften av Amnestyfondens stöd i år. Det har handlat om allt från flykt till en säkrare plats och hjälp med basbehov, men också stöd till återvändande när situationen tillåtit det, till rättshjälp samt stöd till rehabilitering och vårdkostnader. Av de regioner som Fonden jobbar med har en kritisk situation för människorättsförsvarare i Europa-Centralasien, Östafrika, MENA och för dem som arbetar med landrättigheter särskilt avspeglats i stödet.

Under året gav vi stöd till i alla fall 53 MR-försvarare att ta sig till en säkrare plats och som på grund av sitt arbete tvingats fly. Utan Fondens stöd hade riskerna för dem att fortsätta sitt arbete varit förenade med livsfara. I de flesta fall har stödet inneburit att de kunnat komma undan en tid medan hoten mot dem dämpas. I vissa fall har det rört sig om stöd under övergångsperiod medan de får hjälp att söka asyl i ett annat land, ofta i samarbete med landets Amnestysektion. Utöver dessa 53 MR-försvarare har vi utifrån behov också gett stöd till de anhöriga, antingen till dem som stannar kvar eller som följer med. Eftersom ett av många sätt som används för att avskräcka MR-försvarare från att verka är att ge sig på deras familjer är det här stödet grundläggande för att människorättsförsvarare ska orka fortsätta kämpa. Några av länderna de flytt ifrån är Afghanistan, Bangladesh och Syrien.

Ett exempel på stöd till återvändande gällde en människorättsförsvarare från ett afrikanskt land som först fick hjälp med transportkostnader att fly på grund av öppen kritik mot landets regering, därefter hjälp att återvända. Omedelbart efter återvändandet blev hen gripen. Amnesty och andra människorättsorganisationer utfärdade blixttaktioner och genomförde andra stödaktioner varpå människorättsförsvararen slutligen frigavs. Några månader senare förändrades styret i landet. Även om det inte finns en direkt koppling mellan vårt stöd till den enskilda MR-försvararen och de större förändringarna i landet visar det på MR-försvarares viktiga roll att granska och ställa makthavare till svars men också vikten av att kunna verka i en trygg miljö och av stöd och solidaritet från omvärlden. Det är också ett exempel på hur våra samverkande metoder bidrar till att skapa förändring.

Fallet illustrerar också vikten av att ta hänsyn till risker innan vi beslutar om stöd. Det är inte vår roll att hindra en person som vill tillbaka att återvända men vi försäkrar oss alltid om att det åtminstone ska finnas en plan för att hantera eventuella risker samt undersöker hur vi själva kan bidra om något skulle inträffa, antingen genom blixttaktioner som i fallet ovan, eller genom stöd till inköp av skyddsutrustning. Under året har åtminstone tre fall handlat om sådant stöd.

Från Centralasien har vi två exempel på när människorättsförsvarare som fått stöd till rättshjälp blivit frisläppta eller anklagelserna mot dem har lagts ned. Det har i bägge fallen rört sig om processer kantade av trakasserier som ett försök från

myndigheternas sida att misskreditera dem eller få dem att upphöra med sitt försvar av de mänskliga rättigheterna. Även i dessa fall är frigivningarna resultatet av ett bredare arbete men på grund av bristande resurser hade de utan stödet inte haft möjlighet att anlita advokater. I ett annat mycket uppmärksammat fall gällande mordet på en landrättighetsförsvarare har Fonden också gett stöd till rättshjälp. Utgången i målet är ännu oviss, men ett delmål är att åtalen faktiskt inte har lagts ned och att en rättegång mot de misstänkta är att vänta under året.

Vi har gett stöd till vård- och medicinska kostnader efter allvarliga fysiska attacker mot människorättsförsvarare i minst tre fall under året. En av personerna vittnar om hur svårt det är att återhämta sig och att såren antagligen inte någonsin kommer att läka helt men att möjligheten att få vård varit en förutsättning för att över huvud taget orka gå vidare. Stödet har i ett fall från Centralasien också omfattat möjlighet till återhämtning på grund av de oerhörda psykiska påfrestningar som människorättsförsvarare ofta lever med men som sällan uppmärksammas.

Tack vare samarbetet med en lokal MR-organisation och MR-biståndets flexibilitet kunde Fonden också med kort varsel ge stöd till etablering av en akutfond som inom loppet av en månad hjälpte 15 MR-försvarare att komma i säkerhet, få rättshjälp samt medicinskt och psykosocialt stöd i samband med valet i Kenya. Amnesty har rapporterat om den kritiska utvecklingen gällande MR-situationen i Kenya under 2017. Bland annat mördades 46 demonstranter i samband med valet och människorättsförsvarare utsattes för olika former av hot och trakasserier. I sådana akuta situationer är det ofta svårt att få stöd, i synnerhet till enskilda individer och människorättsförsvarare.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH RÄTTVISA ÅTNJUTS UTAN DISKRIMINERING

MR-biståndet för minskat våld och diskriminering på grund av ens identitet – kön, etnicitet, sexuell läggning, könsidentitet, funktionsnedsättning, ålder eller religion – går ofta till människorättsförsvarare som arbetar med dessa frågor och som till följd av homofobi, rasism eller stereotypa könsroller möter särskilda utmaningar i sitt arbete och utsätts för flera olika och överlappande former av diskriminering. Men det handlar också om stöd till personer som hotas eller attackeras enbart på grund av sin identitet.

Under året hjälpte vi bland annat en stor grupp att fly sedan de utsatts för hatbrott grundat på sin sexuella läggning i sitt hemland där myndigheterna ser mellan fingrarna med den här typen av brott. Stödet räddade livet på dem samtidigt som Amnesty fortsätter arbeta med mer långsiktiga metoder för att minska våld och diskriminering.

Av de 53 människorättsförsvarare som fick stöd för flykt till en säkrare plats och som vi berättade om tidigare har i alla fall tre varit öppet homosexuella och hoten mot dem har i dessa fall även varit kopplade till deras sexuella läggning.

Amnestyfonden har också haft möjlighet att ge stöd för att bidra i arbetet att påverka de oerhört restriktiva abortlagarna särskilt i Latinamerika. En viktig framgång var nyheten i början av innevarande år att en kvinna som dömts för mord på grund av missfall släpptes fri efter närmare 11 år i fängelse i El Salvador. Amnestyfonden hade bidragit med stöd till rättshjälp.

I Dominikanska republiken gavs under året en historisk öppning att avskaffa totalförbudet mot abort. MR-biståndet kunde tack vare sin flexibilitet spela en roll genom att hjälpa kvinnor på lokal nivå att samlas och stärka sin organisering inför omröstningen i kongressen. Dessvärre röstades förslaget ned. Däremot blev det ingen ny strafflag, istället innebar en andra röstomgång att den gamla strafflagen fick kvarstå oförändrad. Det ansågs skapa bättre förutsättningar att driva frågan vidare nästa år än om en helt ny strafflag antagits där totalförbudet fått stå kvar.

Vi gav också stöd till en MR-organisation i Kenya som länge kämpat för kvinnors politiska deltagande. Trots att konstitutionen slår fast att minst en tredjedel av landets beslutande organ ska representeras av kvinnor har lagstiftningen släpat efter. Genom stödet blev det möjligt att ta tillvara en strategisk tidpunkt i direkt anslutning till valet för att efter en process kantad av många förseningar äntligen få upp frågan till prövning.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Tvångsvräkningar, avsaknad av tillgång till rent vatten, sjukvård eller skola, att tvingas gå hungrig drabbar ofta de redan mest utsatta och kan i många fall leda till att andra rättigheter kränks, såsom rätten till liv, frihet och personlig säkerhet. Det beror inte bara på bristande resurser utan handlar många gånger om diskriminering. Fondens stöd till ESK-rättigheter under året har därför ofta en nära koppling till frågan om diskriminering.

Två exempel handlar om stöd till urfolkssamhällen i Kenya som blivit attackerade och trakasserade av landets myndigheter på sina traditionella marker. I ena fallet handlade det om rättshjälp för att få stopp på attacker mot en urfolksgrupp och lindra allvarliga spänningar som uppstått sedan privata aktörer tagit över och börjat inhägna marker där gruppen traditionellt låtit sin boskap beta. Processen pågår ännu och vi vet inte vad utgången blir. Att frågan prövas rättsligt är dock ett viktigt steg på vägen.

Det andra fallet skrev vi om redan förra året. En människorättsförsvarare med unik möjlighet att dokumentera övergrepp fick då bidrag till en kamera för att kunna lägga fram bevis på de övergrepp som en av landets urfolksgrupper regelmässigt

utsätts för. Efter förödande attacker mot gruppen har frågan fått ökad synlighet. I början av 2018 uppmanade bland annat FN:s specialrapportörer för människorättsförsvarare regeringen under ett besök i Kenya att upphöra med tvångsvräkningarna av den aktuella urfolksgruppen.

Från vänster: Elias Kimaiyo från urfolkssamhället Sengwer i Embobut-skogen i västra Kenya, Gunilla Odin från Amnestyfonden, Gatambia Ndungu från Kenyas nationella människorättskommission och Teresia Carlgren från Amnestyfonden under workshop om urfolks rättigheter i Eldoret, Kenya.

MÄNNISKOR ÄR SKYDDADE UNDER KONFLIKTER OCH FÖRFÖLJELSE

Målet handlar bland annat om att verka för upprätthållande av flyktingars och migranternas grundläggande rättigheter och Amnestyfondens arbete sker här i nära samarbete med sektionens flykting- och migrationsavdelning.

Under året har vi i 18 fall beviljat stöd till asylsökande i Sverige att anmäla verkställighetshinder eller att genomgå tortyrskadeutredningar med syftet att stärka deras asylskäl och förhindra att de återsänds till tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Fyra av fallen har hittills återförvisats till Migrationsverket för ny prövning, i ett fall har den sökande fått

uppehållstillstånd. Utgången i de övriga känner vi ännu inte till. Under året fick vi även besked om att två personer som 2015-2016 fått stöd för rättshjälp och tortyrskadeutredning nu beviljats uppehållstillstånd.

Vi har i två fall också beviljat stöd för att inge klagomål till Europadomstolen och FN:s tortyrkommitté där vi bedömt att en prövning varit viktig för upprätthållandet av grundläggande rättigheter. Vi avvaktar ännu utgången i dessa mål.

Antalet ansökningar gällande stöd till asylsökande i Sverige har nästan fördubblats sedan förra året och beviljade ansökningar ökade från 12 till 20. Det går inte att dra några säkra slutsatser av det men det ökande antalet ansökningar visar att behovet av stöd är stort sedan många av dem som flydde och anlände till Sverige under hösten 2015 börjat få beslut i sina ärenden som det kan finnas skäl att ifrågasätta.

Utöver arbetet i Sverige har vi också bidragit till att människor som tidigare fått hjälp att fly kunnat återvända då situationen i hemlandet stabiliserats. I ett fall gällde det personer från Gambia som kunde återvända för att vittna i ett mål. Deras vittnesmål var orsaken till att de från första början tvingats fly. Vi har också gett stöd i form av psykosocialt stöd till anhöriga till personer som utsatts för påtvingade försvinnanden eller utomrättsliga avrättningar bland annat under kriget i Syrien.

Skydd under konflikter och förföljelse kan också innebära stöd till personer som stannar inom landet men tvingas fly till en säkrare plats till exempel på grund av hot. Det har vi gjort i länder i Afrika och Amerika. Bland annat gav vi stöd till en familj att fly sedan de hotats efter att ha blivit misshandlade av polis i kölvattnet av våldsamheter som uppstod i samband med valet i ett av länderna. Familjen fick sedermera hjälp av en annan organisation att anmäla brottet. Vi har också gett stöd till fem härbärgen att stärka sin säkerhet och sammanlagt 42 människorättsförsvarare som arbetar där för internflyktingars, flyktingars och migranters rättigheter.

DE SOM KRÄNKER MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER STÄLLS TILL SVARS

MR-biståndet i fråga om ansvarsutkrävande handlar oftast om olika former av rättshjälp eller stöd till familjer till offer för människorättskränkningar. Det har stor betydelse eftersom familjerna som kämpar för rättvisa har en mycket stark drivkraft att ställa förövarna till svars men ofta själva löper stora risker att hotas eller attackerats. Det riskerar också att spä en kultur av straffrihet.

Under året har Amnestyfondens därför gett stöd till 50 familjer bestående av anhöriga till offer för utomrättsliga avrättningar och polisvåld i Jamaica, oftast unga män från marginaliserade områden. Utan stödet hade inte familjerna kunnat träffas eftersom de saknar resurser och inga formella mötesplatser eller forum finns. Likaså är det en stor utmaning att på egen hand utkräva rättvisa, men tillsammans

kan de stötta varandra. Stödet omfattar bland annat juridisk rådgivning för att familjerna ska ha en möjlighet att orientera sig i de många gånger mycket komplicerade processerna och på sätt få större insyn och hjälp att kunna utkräva ansvar. Genom att organisera sig har de också en unik möjlighet att delta mer aktivt i en pågående lagreform gällande det jamaicanska polisväsendet.

Vi har även gett punktstöd till familjer till studenter och pro demokrati-aktivister i Indonesien som "försvann" 1997-1998. Landet har skrivit under Konventionen mot påtvingade försvinnanden men ännu inte ratificerat den och tjugo år senare har knappt några framsteg gjorts i utredningen. Behovet av att utarbeta en tydligare strategi för ansvarsutkrävande är därför stort och genom stödet fick 12 familjemedlemmar möjlighet att träffas och planera detta.

Ytterligare exempel gäller stöd till rättshjälp för anhöriga till utomrättsliga avrättningar samt vårdkostnader för tortyröverlevare i Filippinerna som drabbats av regeringens så kallade krig mot droger där ytterst få förövare ställs till svars.

Shackelia Jackson, syster till Nakiea Jackson som sköts ihjäl av polis, som tillsammans med andra familjer kämpar för rättvisa. Här i restaurangen där brodern sköts.

EKONOMISKA AKTÖRER OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Målet handlar bland annat om att de som drabbas av människorättskränkningar där företag är inblandade ska ha tillgång till rättvisa. Ett viktigt bidrag till det arbetet gällde stöd till rättshjälp i rättegången mot ett stort företag för deras medverkan i brott mot mänskligheten under militärdiktaturen i Argentina. Det var 15 år sedan processen inleddes och rättegången skulle ha påbörjats i mars 2015, men har därefter skjutits upp gång på gång. I slutet av året kunde den äntligen inledas vilket är en framgång bara det. Att inte behöva fortsätta vänta har inte minst haft stor

betydelse för offren. Trots att det gått snart fyrtio år sedan skulle en fällande dom få stor vägledande men också symbolisk betydelse.

AVSKAFFA DÖDSSTRAFFET

Fortfarande har 57 länder kvar dödsstraffet i sin straffskala och bland annat Filippinerna började i slutet av 2016 diskutera att återinföra det. Fonden bidrog därför till att ett tjugotal delegater från flera mindre organisationer kunde vara aktivt närvarande genom aktioner utanför representanthuset samt i debatterna som fördes där. Ännu har inget beslut tagits men sedan diskussionen om ett eventuellt återinförande blev känd har Amnesty tillsammans med sina partnerorganisationer gett arbetet hög prioritet för att stärka arbetet mot dödsstraffet och mobilisera så många aktörer som möjligt.

Ett land som har kvar dödsstraffet i lag men som sedan 2011 har talat om att avskaffa det är Ghana. Ett stort problem är dock att av dem som fortfarande döms till döden har endast knappt en fjärdedel fått möjligheten att överklaga sina dödsdomar. De känner antingen inte till eller blir inte informerade om rätten att överklaga. Dessutom är kostnaderna ofta alltför höga. Som ett bidrag till arbetet för att avskaffa dödsstraffet gav Amnestyfonden stöd till rättshjälp för att överklaga fem domar som bedömdes ha utsikter att kunna bli omvandlade till tidsbestämda straff. Utgången är ännu okänd men tanken är att genom stöd till strategiskt utvalda fall kunna höja medvetenheten om riskerna att dödsstraff utdöms felaktigt för att på så sätt väcka liv i debatten. Stödet omfattade även psykologhjälp till de dödsdömda vilket de annars inte skulle ha fått.

STÖDET I SIFFROR

Amnestyfonden och svenska sektionen bedriver sedan 2004 gemensamt insamlingsarbete vilket innebär att Amnestyfonden idag erhåller 11 procent av de gemensamma intäkterna och betalar 9 procent av insamlingskostnaderna. Fördelningen sker enligt riktlinjerna i gällande insamlingsavtal. Undantag görs gällande ändamålsmärkta pengar till Amnestyfonden eller vid projektspecifika intäkter till sektionen.

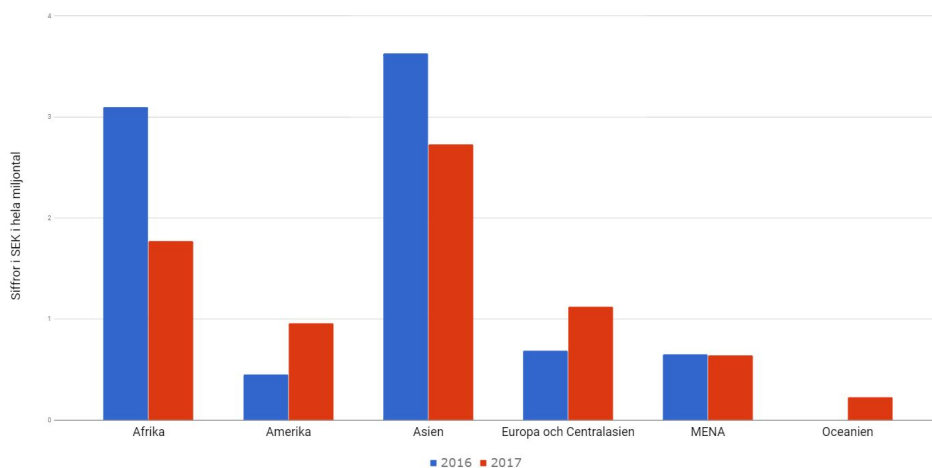
- Amnestyfondens totala intäkter under året uppgick till 15,6 MSEK varav 14,9 MSEK inbetalades via svenska sektionen från den gemensamma insamlingen.
- Årets resultat är 3,7 MSEK som bland annat förklaras med ett arv som kom in sista dagen i december 2017.
- Amnestyfondens andel av insamlingskostnaderna uppgick till 2,6 MSEK.
- Under 2017 utbetalades totalt 7,4 MSEK i MR-bistånd. Siffran avser rena utbetalningar utan att inkludera ändamålsenliga omkostnader.

- Antalet ansökningar var 131 stycken, varav 81 individansökningar, 29 organisationsansökningar och 21 ansökningar avseende asylsökande i Sverige, fördelat på närmare 50 länder samt några specialprojekt, bland annat:

Afghanistan, Argentina, Azerbajdzjan, Bangladesh, Burma/Myanmar, Burundi, Colombia, Dominikanska Republiken, Egypten, El Salvador, Etiopien, Filippinerna, Demokratiska republiken Kongo, Gambia, Ghana, Honduras, Indonesien, Iran, Jamaica, Jemen, Kambodja, Kazakstan, Kenya, Kirgizistan, Kosovo, Lesotho, Libanon, Malaysia, Mexiko, Nepal, Nigeria, Oman, Papua Nya Guinea, Ryssland, Saudiarabien, Somalia, Sudan, Swaziland, Sydsudan, Syrien, Tadzjikistan, Tanzania, Turkiet, Uganda, Ukraina, och Zimbabwe.

- Organisationsansökningar omfattar i de allra flesta fall stöd till en större grupp människor medan individansökningar kan rikta sig till en enskild individ eller ibland omfatta stöd till en hel familj. Utifrån antagandet att de organisationsansökningar som inte preciserar exakt hur många stödet riktar sig till omfattar åtminstone en person, har vi under året gett stöd till minst 650 individer.

Stödets fördelning per region 2016 och 2017

Fördelningen utgår från utbetalade medel men avspeglar i fråga om exempelvis Afrika inte nödvändigtvis en motsvarande minskning i antalet ansökningar utan snarare om att de sökta beloppen har varit lägre.

AMNESTYFONDEN SOM DEL AV DEN SVENSKA SEKTIONEN

Året har präglats av en fortsatt stärkt samordning mellan Amnestyfonden och den svenska sektionen. Den arbetsgrupp som tillsattes för att se över samverkansavtalet mellan Amnestyfonden och sektionen har kommit långt i sina diskussioner och räknar med att avtalet ska vara färdigt under 2018. Andra frågor, såsom former för samordning av det gemensamma kommunikations- och insamlingsarbetet, Svenska Amnestys engagemang och roll inom den internationella rörelsen, koordinerad planering och rapportering liksom samarbete mellan styrelserna, när så är möjligt, har också diskuterats och kommer att vidareutvecklas.

Som vi berättat tidigare har Amnestyfonden och sektionen inom ramen för BRAVE haft ett nära samarbete under året. Medan Fonden löpande gett stöd till enskilda MR-försvarare eller MR-organisationer har sekretariatet genom exempelvis utbildningar och grupper samt medlemmar genom aktioner på stan bidragit till att öka medvetenheten om MR-försvarares situation och varför deras arbete är viktigt. Fonden har också kunnat bidra med information och kontakter i samband med kampanjutbildningar. Genom samarbetet har det blivit tydligt hur de olika metoderna tillsammans kan stärka effekterna av vårt människorättsarbete och nå ut till olika grupper. Det märktes särskilt när vi samarbetade för frigivningen av de elva fängslade i Turkiet.

Även inom ramen för den globala flyktingkampanjen har stöd som Fonden förmedlat till flyktingar och migranter som fastnat i det ökända flyktinglägret på Nauru kunnat integreras med arbetet som Flykting och migration genomfört för att uppmärksamma situationen där.

Tillsammans med sektionen och medlemmar stödde Fonden också fredsbyn San José de Apartadó i Colombia som firade sitt 20-årsjubileum den 23 mars. Amnesty och andra MR-organisationer har genom åren rapporterat om de hot och övergrepp mot civilbefolkningen från olika väpnade grupper som fredsbyn stått upp emot. Minnesceremonin var ett sätt att rikta omvärldens blickar på de stora utmaningar som ännu kvarstår och att uppmärksamma fredsbyns fredliga motstånd. I Colombia har vi i samarbete med Amnestys fackliga grupp också bidragit till en organisation som arbetar för fackliga rättigheter samt ger psykosocialt stöd till offer för människorättskränkningar i vilka ekonomiska aktörer varit inblandade.

Fonden ingick även i en arbetsgrupp med uppdrag att göra en första kartläggning inom ramen för ett mer långsiktigt uppdrag att fördjupa jämlikhetsarbetet inom Amnesty i Sverige.

AMNESTYFONDEN OCH DEN INTERNATIONELLA RÖRELSEN /INTERNATIONELLA MÖTEN

Samarbetet inom *Human Rights Relief team* har fördjupats under året. Det har lett till tydligare roller och mer effektiva rutiner i hanteringen av ansökningar men har också stärkt svenska sektionen som aktör och givare inom det globala MR-biståndet. Bland annat hade vi ett möte med ledningsgruppen på Amnestys internationella sekretariat (Senior Leadership team) för att berätta om MR-biståndet. Amnestys generalsekreterare har i några av sina månadsbrev också gett exempel på när MR-biståndet kommit till strategisk användning. Det har bidragit till att synliggöra MR-biståndets roll och hur det kompletterar Amnestys övriga metoder.

Likaså har vi stärkt dialogen med landteam och regionkontor som i de allra flesta fall är de som förmedlar ansökningar till oss. Dels hade vi tillsammans med HRR-teamet ett tiotal virtuella träningstillfällen i MR-bistånd riktade till berörda medarbetare från olika landteam, dels hade vi träningar och möten med några team på plats på internationella sekretariatet i London. Under hösten besökte Amnestyfondens personal också regionkontoret i Nairobi som arbetar med 11 länder i Central- och Östafrika. Vi träffade såväl utredare och kampanjansvariga som ledning och administration men också den kenyanska sektionen och ett antal kenyanska MR-organisationer som vi gett stöd till under året. Det gav oss tillfälle att bidra med stärkt kapacitet gällande MR-biståndet för dem som använder det, att få en bättre förståelse för kontexten och diskutera utmaningar samt följa upp ett antal stöd. I början av innevarande år besökte hela HRR-teamet också regionkontoret i Dakar för såväl intern planering som utbildning och möten med personalen.

I fråga om externa möten deltog Fondens personal på en konferens i Oslo för att diskutera utmaningar och behov gällande finansiering av människorättsförsvarare i ljuset av allt hårdare restriktioner och en svårare kontext. Mötet var också ett tillfälle att stärka samordningen med andra organisationer. Svårigheterna att genomföra betalningar till enskilda individer i många länder är något som har märkts av alltmer även för Fonden. Vi arbetar därför fortsatt med att utveckla säkra och effektiva långsiktiga lösningar.

FONDENS STYRELSE OCH PERSONAL

Amnestyfonden har två heltidsanställda. Varje termin tar Fonden också emot en praktikant som genomför en tjugo veckor lång kvalificerad praktik.

Amnestyfonden har en ideellt arbetande styrelse bestående av tio personer: sju ordinarie ledamöter och tre suppleanter. Styrelsen har under kalenderåret haft åtta protokollförda styrelsemöten inklusive det konstituerande.

Sedan årsmötet i maj 2017 består styrelsen av följande personer:

- Ordinarie: Helena Bjuremalm, Golshanak Fatahian, Marie Henners, Frida Larsson, Anders Rosén, Svante Sandberg (ordförande) och Nadia Yousri
- Suppleanter: Anna Hagvall, Hannah Laustiola och Kajsa Sjösvärd

Förutom samverkansavtalet mellan Amnestyfonden och sektionen är tre större frågor som styrelsen arbetat med under året:

- Intern översyn av Fondens arbetsordning. Slutsatser och rekommendationer av översynen av arbetsordningen förväntas bli klara under början av 2018.
- Framtagande av Amnestyfondens policy. Den syftar till att sammanfatta Amnestyfondens syn på sitt uppdrag utifrån de egna stadgarna och Amnestys centrala policydokument, för att tydliggöra fondens mandat och underlätta fondstyrelsens diskussioner kring insatser som kan finansieras av fonden.
- Stärkta rutiner för verksamhetsplanering och rapportering.

STADGAR FÖR STIFTELSEN SVENSKA AMNESTYFONDEN

Svenska sektionen av Amnesty International har genom stiftelseurkund som antagits vid årsmöte den 6 november 1966, grundat Stiftelsen Svenska Amnestyfonden. För fonden gäller efter beslut av Svenska Amnestyfonden den 15 juni 2013, i den utsträckning Amnestyfondens beslut godtogs av Kammarkollegiet i beslut den 28 mars 2014, följande stadgar:

1. Fondens ändamål är att

- a) ge juridisk hjälp åt personer som hotas av dödsstraff eller fängelsestraff eller som redan straffats på grund av sin övertygelse, religion eller hudfärg eller etnisk tillhörighet,
- b) ge ekonomisk hjälp till politiskt förföljdas familjer,
- c) ge ekonomisk eller annan hjälp till frigivna fångar som på grund av sin övertygelse, religion eller ras hindras från att skapa sig rimliga levnadsbetingelser i sitt land,
- d) undersöka påstådda fall av misshandel och tortyr av fångar och frihetsberövande som strider mot deklarationen om mänskliga rättigheter samt att
- e) verka för att rättelse av sådana missförhållanden kommer till stånd.

2. a) Fondens styrelse består av tio personer: ordförande och ytterligare sex ordinarie ledamöter samt tre suppleanter. Samtliga ledamöter måste vara medlemmar i svenska sektionen av Amnesty International. Fondens styrelse är ansvarig inför Svenska Sektionens årsmöte.

b) Samtliga ledamöter utses av sektionens årsmöte. Ordinarie ledamöter i fondstyrelsen väljs för en tid av två år. Suppleant väljs för en tid av ett år. Vid vartannat årsmöte väljs tre av fondstyrelsens ordinarie ledamöter och vid vartannat årsmöte väljs fyra av fondstyrelsens ordinarie ledamöter.

c) Fondstyrelsens suppleanter inträder i ordinarie ledamöters ställe i den ordning de blivit valda och har då rösträtt.

3. Styrelsen utdelar anslag som står i överensstämmelse med bestämmelserna i punkt 1 ovan.

4. Fondens medel deponeras på kontrollpostgirokonto eller räntebärande bankräkning. Styrelsen har rätt att göra överföringar från postgirokontot till bankkontot.

5. Fondens medel och räkenskaper skall hållas åtskilda från Svenska Sektionens medel och räkenskaper.
6. Revision av fondens förvaltning skall göras årligen av Svenska Sektionens revisorer en månad före Sektionens årsmöte.
7. Rapport om fondens förvaltning skall avges årligen vid Svenska Sektionens årsmöte.
8. Grundplåten till fonden utgjordes av inestående medel på postgirokontot, 1 820 kr och på bankkontot, 11 900 kr.
9. I händelse av fondens upplösning skall kvarstående medel tillfalla Amnesty Internationals Emergency Fund.